

Guía Docente

Datos Identificativos					2016/17
Asignatura (*)	Dinámicas de comunicación e colaboración na acción socioeducativa			Código	652G03020
Titulación	Grao en Educación Social				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Pedagogía e Didáctica				
Coordinación	Rego Agraso, Laura	Correo electrónico	laura.rego@udc.es		
Profesorado			Correo electrónico		
Web					
Descrición xeral	<p>A materia ?Dinámicas de comunicación e colaboración na acción socioeducativa? persegue que os futuros profesionais da educación social sexan capaces atender ás diferentes perspectivas sobre a comunicación e a colaboración nos procesos de desenvolvemento da acción socioeducativa. Oriéntase pois, ao desenvolvemento de capacidades que permitan a utilización daquelas estratexias de comunicación e colaboración que mellor se adecúen a dinamización dos proxectos no marco dos contextos de intervención destes profesionais.</p> <p>Deste modo, os principais núcleos temáticos céntranse na análise, coñecemento e práctica das estratexias de colaboración, comunicación e de xestión da información para o deseño, desenvolvemento e avaliación de proxectos que se levan a cabo nos diferentes ámbitos da acción socioeducativa.</p>				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A5	Identificar e analizar os factores contextuais que afectan os procesos de intervención socioeducativa.
A7	Aplicar metodoloxías educativas e dinamizadoras da acción socioeducativa.
A8	Detectar factores de vulnerabilidade, de exclusión e de discriminación social que dificulten a inclusión social, escolar e laboral de persoas e colectivos
A9	Deseñar e desenvolver proxectos, programas e servizos nos diferentes campos de intervención profesional promovendo a participación e o desenvolvemento comunitario.
A10	Analizar, difundir, orientar e desenvolver procesos de promoción cultural.
A11	Observar, analizar, interpretar procesos de mediación social, cultural e educativa.
A12	Mediar en situacións de risco e conflito.
A17	Formar axentes de intervención socioeducativa e comunitaria.
A18	Dirixir e coordinar planos e proxectos socioeducativos.
A20	Desenvolver unha disposición favorable ao traballo en contornos multiculturais e plurilingüísticos.
B1	Elaborar, analizar, sintetizar, valorar e transmitir criticamente a información.
B3	Xerar a cultura profesional colaborativa, fomentando o traballo en rede e integrándose en grupos interdisciplinares con iniciativa e responsabilidade.
B6	Adquirir e dominar habilidades comunicativas que permitan transmitir información, ideas e propostas a diversas audiencias.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Coñecer as diferentes perspectivas sobre a comunicación e a colaboración que afectan aos procesos de intervención socioeducativa.	A5 A10 A20	B1 B3	
Desenvolver técnicas, estratexias e dinámicas de comunicación en público dende a perspectiva das habilidades comunicativas e a eficacia da comunicación educativa	A7 A8 A9 A11 A12 A17 A18	B1 B6	C1
Analizar as vantaxes da colaboración e a dixitalización da comunicación na intervención socioeducativas.	A5 A7 A10 A20	B1 B3	
Utilizar diferentes estratexias de comunicación e de xestión da información no desenvolvemento de proxectos socioeducativos.	A5 A7 A10 A12 A20	B1 B3	C4
Comprender, valorar e transmitir de forma crítica a información no contexto da dinamización cultural e a intervención socioeducativa.	A5 A7 A10 A12 A20	B1 B3	C4
Aplicar diferentes estratexias de rexistro, interpretación e difusión da información no desenvolvemento da acción socioeducativa.	A5 A7 A10 A12 A20	B1 B3	C4
Asumir un compromiso ético co tratamento das novas formas de comunicación social a favor da intervención e desenvolvemento sociocomunitario.	A5 A7 A10 A20	B1 B3	C4
Coñecer diferentes estratexias de colaboración para a dinamización dos equipos de traballo na acción socioeducativa.	A5 A7 A10 A12 A20	B1 B3	C4
Desenvolver diferentes dinámicas democráticas de inclusión, representación e participación na realización de proxectos de animación sociocomunitaria.	A5 A7 A10 A12 A20	B1 B3	C4
Avaliar o sentido e funcionamento das dinámicas de comunicación e colaboración na acción socioeducativa.	A5 A10 A12 A20	B1 B3	C4

Contidos	
Temas	Subtemas

1. A comunicación e a linguaxe	<p>Fundamentos e concepto de comunicación.</p> <p>O proceso comunicativo dende a psicoloxía social.</p> <p>A linguaxe: Concepto, elementos, clasificacións, as diferentes linguaxes.</p> <p>Educación para a interpretación de distintos tipos de linguaxe.</p> <p>Usos da linguaxe: a construción discursiva da realidade social.</p> <p>O xénero, a discapacidade, a inmigración e a exclusión na linguaxe.</p>
2. A comunicación na acción socioeducativa.	<p>A comunicación na educación</p> <p>Modelos do proceso de comunicación</p> <p>Axentes e elementos na comunicación educativa</p> <p>A dimensión física da comunicación educativa (a canle e o contexto físico)</p> <p>A educación da comunicación. Educomunicación.</p> <p>Propaganda, publicidade e estratexias de mercado</p> <p>Os medios de comunicación social: lectura e análise crítica</p>
3. As TIC e as redes	<p>As TIC e as redes como facilitadoras da comunicación e a colaboración (redes sociais, Moocs, coworking)</p> <p>Implicacións educativas das redes sociais</p> <p>O Community manager en contornas educativas</p> <p>Planificación da imaxe social das institucións socioeducativas nas redes sociais.</p> <p>Construción de presentacións e outras ferramentas comunicativas na rede (Infografías, Memes, presentacións, ?)</p> <p>A teoría do capital social: a rede como motor de desenvolvemento</p>
4. Colaboración, relación e participación	<p>A aprendizaxe colaborativa</p> <p>A relación centro educativo-contorna</p> <p>A participación como parcela educable. O asociacionismo e os movementos sociais.</p> <p>Os grupos e o seu funcionamento</p> <p>Dinámicas e técnicas de grupo</p>
5. A educación emocional na comunicación	<p>As emocións e os sentimentos na educación: educación emocional no ámbito socioeducativo</p> <p>A intelixencia emocional e social (concepto, elementos, ?)</p> <p>A teoría das intelixencias múltiples</p> <p>O humor: conceptualización e implicación para as organizacións</p>
6. O liderado educativo e os estilos comunicativos	<p>O liderado educativo</p> <p>A comunicación persoal e os estilos comunicativos</p> <p>Habilidades comunicativas e implicacións da linguaxe verbal e non verbal</p> <p>O educador/a como comunicador/a: estratexias de comunicación en público</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A5 A8 A11 A17 B6 C1	21	14	35
Discusión dirixida	A7 A9 A18 B1	9	1	10
Traballos tutelados	A5 A10 A12 A20 B3 B6 C1 C4	10	25	35
Portafolios do alumno	A5 A7 A9 A20 B1 B3 B6 C1 C4	0	40	40
Proba mixta	A5 A8 A10 A11 B6 C1	2	26	28
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	<p>Na actividade de sesión maxistral traballaranse os contidos que conforman o marco teórico mediante a exposición oral, guiada co uso de presentacións, de medios audiovisuais e coa introdución de cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a aprendizaxe e a construción do coñecemento.</p> <p>Realizarase unha exposición xeral introdutoria de cada un dos distintos temas de que consta o programa, indicando os aspectos que o alumnado debe ampliar co seu traballo persoal, coas oportunas orientacións bibliográficas.</p>
Discusión dirixida	Mediante esta metodoloxía abordaranse diversos temas orientados a que o alumnado reflexione sobre a aplicación das distintas estratexias de colaboración, comunicación, xestión e difusión da información na dinamización cultural e o desenvolvemento da acción socioeducativa. Ten como obxecto construír unha visión crítica respecto das diferentes formas de dinamizar as accións que se levan a cabo nos distintos contextos de intervención.
Traballos tutelados	<p>En torno aos diferentes temas propórase a realización de traballos de grupo. Estas actividades iniciaranse na aula e deberán ser completados mediante o traballo autónomo do alumnado, atendendo as indicacións que se proporcionarán a través da atención personalizada do profesor aos diferentes grupos.</p> <p>Para a realización destes traballos tomaranse como referencia tanto os materiais básicos da materia así como outros complementarios. Finalmente, a través da exposición na aula, cada grupo compartirá os traballos realizados cos demais grupos.</p>
Portafolios do alumno	<p>O alumnado deberá realizar en pequeno grupo (4-5 persoas) un traballo final da materia.</p> <p>?Opción A. Deseño do plan de comunicación dunha institución socioeducativa (Tomando o rol dun community manager educativo). Consistirá no deseño dun plan de comunicación en redes sociais dunha institución socioeducativa (a elixir polo grupo de traballo e que poderá ser real ou simulada).</p> <p>?Opción B. Portafolios grupal da materia. Colección de traballos dos estudantes acerca da materia ordenado a modo de diario de aula, existindo cando menos, unha entrada por sesión (total 28).</p>
Proba mixta	A proba mixta constituirá unha actividade final da materia con carácter avaliativo a través da que o alumnado deberá dar resposta a varias cuestións facendo un tratamento global e integrado dos coñecementos adquiridos, de acordo co conxunto de contidos abordados mediante as diferentes metodoloxías de traballo empregadas no desenvolvemento da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Portafolios do alumno	<p>A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbese como momentos de traballo presencial co profesorado da materia.</p> <p>A forma e o momento en que se desenvolverá indicárase en relación a cada actividade ao longo do curso segundo o plan de traballo da materia.</p>

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Traballos tutelados	A5 A10 A12 A20 B3 B6 C1 C4	En torno aos diferentes temas proporase a realización de traballos individuais ou en grupo durante as sesións interactivas. Estas actividades iniciaranse na aula e deberán ser completadas mediante o traballo autónomo do alumnado, atendendo ás indicacións que se proporcionarán a través da atención personalizada da profesora aos diferentes grupos. Para a realización destes traballos tomaranse como referencia tanto os materiais básicos da materia, como outros de carácter complementario. Finalmente, a través da exposición na aula, cada grupo compartirá os traballos realizados cos compañeiros/as.	20
Proba mixta	A5 A8 A10 A11 B6 C1	A proba mixta constituirá unha actividade final da materia con carácter avaliativo a través da cal, o alumnado deberá dar resposta a varias cuestións facendo un tratamento global e integrado dos coñecementos adquiridos, de acordo co conxunto de contidos abordados mediante as diferentes metodoloxías de traballo empregadas no desenvolvemento da materia. O exame estará composto por preguntas tipo test e preguntas abertas, estando a súa orientación directamente relacionada coa materia e cos aspectos abordados nas sesións, tanto expositivas como interactivas.	50
Portafolios do alumno	A5 A7 A9 A20 B1 B3 B6 C1 C4	Para avaliar os traballos que serán presentados polo alumnado teranse en conta os seguintes criterios de avaliación xeral: ELABORACIÓN: ?Estrutura: coidado da presentación (respecto polo formato), organización do contido, claridade expositiva e corrección gramatical. ?Contido: Grao de comprensión das ideas básicas da materia Dominio conceptual e uso apropiado do vocabulario da materia Emprego de fontes bibliográficas variadas (distintos autores/as, distintos formatos e distintas perspectivas sobre un mesmo tema) e corrección na citación das fontes Capacidade de relación dos contidos Coherencia entre os diferentes apartados Grao de afondamento de cada un dos apartados e relación co abordado na aula. EXPOSICIÓN: ?Relevancia, pertinencia e organización coherente dos contidos expostos ?Emprego de medios audiovisuais ou outros recursos como apoio ?Nivel de coordinación do grupo ao expoñer (que reflecta un traballo colaborativo, non unha suma de partes) ?Nivel de comprensión dos contidos básicos ?Claridade expositiva	30

Observacións avaliación

A avaliación contempla dúas opcións:

Opción A. Para o alumnado que asiste/participa nas actividades de clase (asistencia mínima do 80%):

- Elaboración e presentación dos traballos individuais ou en pequeno grupo: 20% da notafinal.

- Elaboración e presentación do traballo final: 30% da nota final. - Proba escrita sobre os contidos da materia: 50% da nota final. Opción B. Para o alumnado que non asiste/participa nas actividades de clase (asistencia inferior ao 80%): - Elaboración e presentación dos traballos individuais ou en pequeno grupo: 20% da nota final.

- Elaboración e presentación do traballo final: 30% da nota final.

- Proba escrita sobre os contidos da materia: 50% da nota final.

Para superar a materia será necesario acadar cando menos, o aprobado (5 puntos sobre 10) en cada un dos elementos anteriores (media dos traballos individuais/en pequeno grupo;

traballo final e proba escrita). En caso de non acadar o aprobado en todas e

cada unha das evidencias que se requiren, o alumnado non terá avaliación

positiva na materia.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Barkley, E., Cross K. P. e Major, C.H. (2007) Técnicas de aprendizaje colaborativo. Madrid, Morata.
- Doherty-Sneddon, G. (2009) El lenguaje no verbal de los niños. Buenos Aires, Lumen.
- Etkin, E. (2012) Comunicación para organizaciones sociales: de la planificación a la acción. Buenos Aires: La Crujía.
- Fernández, J. D. e García, J. (2010) El valor pedagógico del humor en la educación social. Madrid: Desclee de Brouwer.
- García Uceda, M. (2001) Las claves de la publicidad. Madrid, ESIC.
- Goleman, D. (1995) Inteligencia emocional. Barcelona, Kairós.
- James, J. (2010) La biblia del lenguaje corporal. Madrid, Paidós.
- Patiño, A. (2007) Extraños en las aulas. En L. Martín y Mijares (Eds.), Voces del aula. Etnografías de la escuela multilingüe (pp. 191-216). Madrid: CREADE. Recuperado o 2 de xullo do 2013 de <http://www.documentacion.edex.es/docs/1308ESPvoc.pdf>
- Pinker, S. (1995) El instinto del lenguaje: cómo crea el lenguaje la mente. Madrid, Alianza.
- Pinker, S. (2007) El Mundo de las palabras: una introducción a la naturaleza humana. Barcelona, Paidós.
- Sarramona, J. (Ed.) (1988) Comunicación y educación. Barcelona, CEAC.
- Trilla, J. (Coord.), Soler, P. y Limón, D. (2013) El liderazgo educativo en el ámbito socio-comunitario, en XXXII Seminario Interuniversitario de Teoría de la Educación. Santander, 10-12 de noviembre de 2013. En prensa. Recuperado o 2 de xullo do 2013 de <http://www.site.unican.es/Ponencia%204.pdf>
- Ugarte, D. (2010) O poder das redes: manual ilustrado para persoas, colectivos e empresas abocadas ao ciberactivismo. Santiago de Compostela: 2.0 Editora. Recuperado o 2 de xullo do 2013 de <http://lasindias.org/el-poder-de-las-redes/>
- VVAA (2009) Metodoloxías participativas. Manual. Madrid, CIMAS. Recuperado o 2 de xullo do 2013 de http://aragonparticipa.aragon.es/attachments/657_manual_medotologias_participativas.pdf
- Watzlawick, P., Beavin, J. H. e Jackson, D. D. (1985) Teoría de la comunicación humana. Barcelona, Herder.
- West, R. e Turner, L. H. (2005) Teoría de la comunicación. Análisis y aplicación. Madrid, McGRAW Hill.

Bibliografía complementaria	<p>Berlo, D. K. (1980) El proceso de la comunicación. Introducción a la teoría y a la práctica. Buenos Aires, El Ateneo.</p> <p>Bonals, J. (2000) El trabajo en pequeños grupos en el aula. Barcelona, Graó.</p> <p>Carr, N. (2011) ¿Qué está haciendo Internet con nuestras mentes? Superficiales. Madrid, Taurus.</p> <p>Comas, D. (2010) Los presupuestos participativos y las políticas de juventud: un estudio de casos sobre la cultura de la participación social en España. Madrid, Injuve. Recuperado el 2 de xullo do 2013 de http://www.injuve.es/sites/default/files/presupuestos_participativos.pdf</p> <p>Delfos, M. F. (2009) ¿Me estás escuchando? Como conversar con niños entre los 4 y los 12 años. Madrid, Pirámide.</p> <p>Erice, J. (2010). Convencer. Descubre los secretos de los grandes comunicadores. Madrid, ESIC.</p> <p>Espada, J. P. (2001) Técnicas de grupo. Madrid, CCS.</p> <p>Fabra, Mª L. (1992) Técnicas de grupos para la cooperación. Barcelona, CEAC.</p> <p>Fernández, J. D. (2010) El valor pedagógico del humor en la educación social. Madrid, Desclée de Brouwe.</p> <p>Froufe, S. (1998) Técnicas de grupo en animación comunitaria. Salamanca, Amarú.</p> <p>Froufe, S. (2000). Análisis crítico de las actitudes bloqueadoras de la comunicación humana. Comunicar, 14, 97-102.</p> <p>Goleman, D. (2005) Inteligencia social: la nueva ciencia de las relaciones humanas. Barcelona, Kairós.</p> <p>Jáuregui, E. e Fernández, J. D. (2008) Alta diversión. Los beneficios del humor en el trabajo. Barcelona, Alienta.</p> <p>Latorre, X. (2001). El marketing aplicado a las ONGD: coherencias e incoherencias en relación con la educación para el desarrollo. Comunicar, 16, 113-119.</p> <p>Lull, J. (2008). Los placeres activos de expresar y comunicar. Comunicar, 30, 21-26. (DOI: 10.3916/c30-2008-01-003).</p> <p>Palleres, M. (1993) Técnicas de grupo para educadores. Madrid, ICCE.</p> <p>Pinker, S. (2000) Cómo funciona la mente. Barcelona, Destino.</p> <p>Pinker, S. (2003) La tabla rasa: la negación moderna de la naturaleza humana. Barcelona, Paidós.</p> <p>Pinker, S. (2005) La tabla rasa, el buen salvaje y el fantasma de la máquina. Barcelona, Paidós.</p> <p>Pintado Blanco, T. e Sánchez Herrera, J (Coords.) (2012) Nuevas tendencias en comunicación. Madrid: ESIC.</p> <p>Punset, E. (2008) Brújula para navegantes emocionales. Madrid, Aguilar.</p> <p>Túñez, M. (2012) La gestión de la comunicación en las organizaciones. Sevilla, Comunicación Social.</p> <p>Vidalot Presas, Mª A. (2012) Comunicación y grupos sociales. Barcelona: UOC.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías